

N:o 3.

Toisena Adventti-Sunnuntaina.

Evankeliumi Luukk. 21: 25 – 33.

Ja merkkein pitää oleman auringossa ja kuussa ja tähdissä; ja maassa kansalla ahdistus, epäilyksen tähden. Ja meren ja aaltoin pitää pauhaaman. Ja ihmiset maassa pitää nääntymän pelvon ja odottamisen tähden niitä, kuin maan piirin päälle tulevat; sillä taivaan voimat pitää liikutettaman. Ja silloin heidän pitää näkemän ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kunnialla. Mutta koska nämät rupeevat tapahtumaan, niin katsokaat ja nostakaat päänne ylös; sillä teidän lunastuksenne silloin lähes-tyy. Ja hän sanoi heille vertauksen: katsokaat fiikunapuuta, ja kaikkia pui-ta: Koska ne jo puhkeevat, niin te näette, ja itse teistänne ymmärrätte, että suvi on jo läsnä. Niin myös te, koska te näette nämät tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on läsnä. Totisesti sanon minä teille: ei tämän su-kukunnan pidä suinkaan hukkuman, siihen asti kuin nämät kaikki tapahtu-vat. Taivas ja maa on hukkuva; vaan minun sanani ei pidä ikänä hukkaan-tuman.

1

Merkeistä.

Esimerkiksi tiedettäköön, ymmärtääk-semme oikein tätä evankeliumia, että nämä viimeisten päivain merkit, vaikkakin ovat monen kaltaisia ja suuria, kuitenkin tulevat sillä tavalla tapahtumaan, ettei kukaan tai ani harvat niitä sellaisiksi merkeiksi huomaa eikä sellaisina pidä. Sillä näiden kummankin pitää ja täytyy toistensa keralla tapahtua, samoin kuin Kristus ja apostolit ne toistensa keralla julistavatkin: **Ensiksi**, että monta ja suurta merkkiä pitää tuleman, ja **toiseksi** että kuiten-kin viimeinen päivä on niin huomaamatta tu-leva, ettei sitä hamasta maailman alusta ole koskaan vähemmin odotettu kuin siihen ai-kaan, jolloin se on ovella. Sillä vaikkakin he näkevät merkit, jopa kuulevatkin, että ne ovat viimeisen päivän merkkejä, niin eivät ne kui-tenkaan sitä usko, vaan nauravat ja suuressa suruttomuudessaan sanovat: Voi sinuakin höl-

mö parkaa, pelkäätkö sinä taivaan putoavan maahan ja meidän sinä päivänä elävän! Nyt täytyy kuitenkin joitakuuta löytyä, jotka silloin elävät, ja etupäässä sellaisia, jotka sitä kaik-kein vähimmin odottavat.

Että sellainen suruttomuus ja ylenkatse to-dellakin silloin ihmisistä löytyy, sen tahdom-me Kristuksen ja apostolien sanoilla todistaa. Kristus sanoo itse tämän evankeliumin 34, 35 värsyissä: **Mutta kavahtakaat teitänne, ettei teidän sydämenne koskaan raskauteta ylönsyömisessä ja juopumisessa, ja elatuk-sen murheessa, ja se päivä tulee äkisti tei-dän päällenne. Sillä se tulee niinkuin paula kaikkein ylitse, jotka koko maan päällä asuvat.**

Näissä sanoissa on selvä, että ihmiset an-tautuvat niin määrättömästi ylönsyömiseen ja juopumiseen sekä ajallisen elatuksen huoliin, että ovat elatuksen murheisiin, ylönsyömiseen ja juopumiseen vallan vajonneet, istuvat ja asustelevat niin suruttomina koko maailmassa,

kuin olisi viimeinen päivä vielä varsin kaukana. Sillä ellei niin suuri suruttomuus ja ylenkatse olisi vallalla, ei myöskään se päivä niin äkkiarvaamatta syöksyisi päällemme. Mutta nyt kun hän sanoo **sen tulevan kuin paulan**, joilla lintuja ja muita otuksia saadaan kiinni juuri silloin enimmäen, kun ovat elatustansa etsimässä ja kaikkein vähimmin ansaavat, niin antaa hän kyllin ymmärtää että maailma on silloin elävä täydessä humussa, ylensyömisessä ja juopumisessa, rakentamassa ja istuttamassa ja mitä suurimmalla ahkeruudella ja taidolla ajallista tavaraa haalimassa arvellen, ettei viimeinen päivä tule vielä tuhanteen vuoteen. Näin pitää heidän yhdessä silmänräpäyksessä seisoman Jumalan hirmuisella tuomiolla.

Sitapä tarkoittavat myöskin Kristuksen sanat Luukk. 17: 24: **Niinkuin pitkäisen tuli taivaan alla leimahtaa ja paistaa kaikkein päälle, kuin taivaan alla ovat, niin on myös ihmisen poika päivänänsä oleva.** Näeppäs nyt tässäkin kuinka tämä päivä äkkiä, silmänräpäyksessä, ryöpsähtää kaiken maailman päälle. Samassa paikassa (26 – 30) seuraa vielä: **Ja niinkuin tapahtui Noan päivinä, niin myös tapahtuu ihmisen Pojan päivinä. He söit, joit, nait ja huolit hamaan siihen päivään asti, kuin Noa arkkiin meni sisälle: ja vedenpaisumus tuli ja hukutti kaikki. Niin myös tapahtui Lotin päivinä: he söit, joit, ostit, myit, istutit, rakensit; mutta sinä päivänä, kuin Lot Sodomasta läksi, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta ja hukutti kaikki. Niin pitää myös sinä päivänä oleman, jona ihmisen poika ilmoitetaan.** Tällä tavalla on myöskin käyvä sinä päivänä, jona ihmisen Poika on ilmestyvä. Nämät sanat osoittavat kylläkin riittävästi, kuinka suruttomia ihmiset silloin ovat ja kuinka he ajallisen elämänsä murheisiin ovat niin syvästi läikähtyneet, etteivät usko sellaisen päivän olevan kä-

sillä:

Nyt ei ollenkaan käy epäilemisenkään, että Kristus olisi julistanut sellaisia merkkejä, ellei niistä kukaan niiden ilmestyessä ottaisi vaarin tai niitä tuntisi; (vaikka niitä on hyvin harvoja, kuten Noan ja Lotin aikoina edes muutamat, vaikkakin harvat äkkäsivät tulevat rangaistukset). Turhaan olisi hän muutoin kehoittanut ja sanonut: **Koska te näette nämät tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on läsnä** (v. 31), ja vähän edellä: **Katsokaat ja nostakaat pääanne ylös; sillä teidän lunastuksenne silloin lähestyy.** (v. 28). Sentähden täytyy silloin totisesti muutamia löytyä, jotka näin tekevät ja tunnustelevat merkkejä, jotka nostavat päänsä ja odottavat lunastustansa, vaikka eivät oikeastaan tiedä, mikä päivä se on oleva. Meidän on sen vuoksi visusti tarkasteleminen, olisiko ehkä nyt merkkejä olemassa, joko sitten tapahtuneita tai pian sattuvia.

Minä en tahdo uskoani kellekään väkisin tyrkyttää, mutta en minä myöskään salli toiselta puolen kenenkään ottavan minulta sitä ajatusta, että viimeinen päivä ei ole kaukana. Siihen yllyttävät minua juuri nämä merkit ja Kristuksen sanat. Sillä jos joku lukee kaikki aikakirjat, niin hän huomaa, ettei siellä missään kappaleessa Kristuksen syntymästä asti tämä maailma ole ollut sellainen, kuin se on tällä vuosisadalla. Sellainen rakentaminen ja istuttaminen ei ole ollut ennen näin yleistä koko maailmassa. Niin herkullinen ja monen laatuinen ruoka ei liioin ole ollut niin yleistä kuin nyt. Vieläpä ovat vaatteetkin niin uhkeiksi käyneet, ettei siinä korkeammalle taideta päästä. Kukapa on lukenutkaan sellaisesta kaupanteosta, joka nyt kiertelee maailmata ja koko maailman nielaisee? Niinpä kehittyvät ja ovat kehittyneet kaikenlaiset taiteet, maalaus, taideompelu, kaiverrus, ettei Kristuksen syn-

tymästä saakka ole sille vertoja nähty.

Sen lisäksi on nyt sellaisia teräväjärkisiä, viisaita miehiä, jotka eivät mitään jätä piiloon; jopa niinkin, että nyt parinkymmenen vuotias poika tietää enemmän, kuin kaksikymmentä tohtoria entisiin aikoihin. Sitten vielä mainittakoon kielentaito ja kaikenlaiset tieteet, jotta täytyy tunnustaa, että koko maailma ajallista elatusta koskevissa asioissa, tai kuten Kristus sitä nimittää, **elatuksen murheessa**, se on, syömisessä, juomisessa rakentamisessa, istuttamisessa, ostamisessa, myymisessä, vaimon ja lasten elättämisessä, yleensä on mitä korkeimmilleen ennättänyt, niin että jokainen kyllä huomaa ja lausuukin: tässä täytyy tulla loppuromahdus tai muutos. Nyt ei tosin voida ajatella, minkälainen parannus tai loppupäätös saattaisi tulla. Kuitenkin pilkottaa uusi valo esiin ja uusi päivä koittaa, olkoon se millinen tahansa: ei se sitenkään muuksi muutu. Tällaista älyä, järkeä ja ymmärrystä ei ole ennen koskaan kristikunnassa saatu nähdä, ei ajallisissa eikä ruumiillisissa asioissa; vaikkapa en puhuisikaan uusista keksinnöistä, kuten kirjabainoista, pyssyistä ja muista sotakapineista.

Eikä siinä kylläksi, että maallisessa menossa on mitä korkeimmalle edistytty, vaan hengellisissäkin asioissa on mitä kauvimaksi päästy. Suurempia eksytyksiä, syntejä ja valheita ei ole eläköinyt ajan alusta saakka maan päällä kuin tällä vuosisadalla. Evanke-liumi on Kostnizissa julkisesti kirottu, paavin valheet on kaikessa maailmassa laeiksi hyväksytyt, ja hän nylkee nyt kaikki ihmiset keppikerjäläisiksi. Nyt pidetään uhrimessuja joka päivä kokomaailmassa monia satoja tuhansia, jonkalaisella synnillä ei ole vertaistaan; nyt ajetaan lukemattomia sieluja salaripillä, sakramenteilla, synninpäästökirjoilla ja käskyillä helvettiin, jotta näyttää siltä, kuin

olisi Jumala heittänyt koko maailman perkeleen valtaan. Lyhyesti: ei ole mahdollista, että suurempia valheita, kauheampia eksytyksiä, hirmuisempaa sokeutta ja paatuneempaa häväistystä enään koskaan on tuleva, kuin nyt jo on isännöimässä kristikunnassa piispojen, luostarien ja korkeakoulujen kautta, niin että kuollut sokea pakana, Aristoteles, enemmän opettaa ja ohjaa kristittyjä kuin Kristus itse. Päälle päätteeksi on paavi sysännyt Kristuksen viralta pois ja ruvennut itse **sijaiseksi**, tämä on totta ja liiaksikin totta, hän istuu totisesti Kristuksen sijalla, jospa sentään Jumala soisi, että hän istuisi perkeleen sijalla.

Minä en puhu tässä myöskään sellaisista törkeistä synneistä kuin haureus, murha, uskottomuus, ahneus ja muu senkaltainen, sel-laista ei enään ollenkaan hävetä eikä peljätä, vaan se kaikki nousee ylimmilleen. Hauraus on paisunut yli luonnollisten rajojensa, eikä ole mikään sääty siihen syvemmälle vajonnut kuin hengellinen, jos muutoin sanonkaan hengelliseksi sitä, joka on itse lihaakin lihallisempi ja tykkänään hengetön.

Olkoon nyt muiden merkkien laita miten tahansa, olen kuitenkin varma siitä merkistä kun Kristus sanoo: **että syömisestä ja juomisesta, rakentamisesta ja istuttamisesta, ostamisesta ja myymisestä, huolemisesta ja naimisesta ja muiden elatusmurheiden pitää hallitsemalla lähellä ennen tulemistansa**. Yhtä varma olen siitä, mitä hän sanoo Matt. 24: 15 hävityksen kauhistuksesta, Anttikristuksesta, että hänen hallitessaan pitää suurimpain erhetysten, sokeuden ja syntein mellastaman, kuten tämä nyt paavin valtaa pitäessä kaikkein hirmuvaltaisimmin, kaikkein häpeämättömmimmin korkeimmallansa rehoittaa. Juuri tämä seikka ennen kaikkea pakottaa minua vahvasti uskomaan, että Kristus on pian tuleva, sillä tällaiset synnit ovat liian suuria, että taivas

niitä kauvemmin ilkiäisi katsella, ne härsyttävät ja uhittelevat liiaksi viimeistä päivää, niin että sen ennen pitkää täytyy ryöpsähtää heidän päällensä.

Jospa se edes olisi yksin sellaista haureutta, jota vedenpaisumuksen edellä harjoitettiin, eli paljasta maallista syntiä, kuten Sodomassa, niin en uskoisi viimeisen päivän sen vuoksi pitävän tulla. Mutta kun Jumalanpalvelukset, Jumalan sana, Jumalan sakramentit, Jumalan lapset ja kaikki, mikä Jumalan on, hävitetään, juurineen pois reväistään, kirotaan ja häväistään ja asetetaan perkele hänen sijaansa, sitä rukoillaan ja kumarretaan, sen valheita pidetään Jumalan sanana, siitä täytyy, ennenkuin luullaankaan, joki loppu tulla; sitä en ollenkaan epäile, Amen.

Sellaista ihmisten suruttomuutta viimeisen päivän edellä apostolitkin ennustivat. P. Paavali sanoo 1 Tessal. 5: 2, 3: **Herran päivä on tuleva kuin varas yöllä; sillä koska he sanovat: nyt on rauha, ja ei mitään hätää, silloin katoitus lankee äkisti heidän päällensä.** Nyt tiedetään hyvästi, ettei varas ennen tule kuin sillä ajalla, jolloin ollaan kaikkein huolettomimpia. Ja P. Pietari 2 Epistol. 3: 3, 4, 10 kirjoittaa: **että viimeisinä päivinä tulevat pilkkaajat, jotka oman himonsa jälkeen vaeltavat, ja sanovat: kussa on lupaus hänen tulemisestansa? Sillä siitä päivästä, kuin isät ovat nukkuneet, pysyvät kaikki, niinkuin ne luonnon alusta ovat olleet. Mutta Herran päivä on tuleva niinkuin varas yöllä, ja silloin taivaat suurella pauhalla menevät pois, y. m. s.**

Keitä ne nyt muita ovat, jotka oman himonsa jälkeen vaeltavat, kuin paavilaiset? Nehän eivät tahdo olla Jumalalle eikä ihmisille alamaisia, vaan kaiken maailman päämiehiä saadakseen mielin määrin elää ja tehdä mitä tahtovat. Nämä niitä juuri ovat, jotka sa-

novat: ”Kussa on hänen tulemisensa? Luuletkos viimeisen päivän niin pian tulevan? Niin, kyllä sellaista menoa vieläkin kestää, jota tähänkin asti on jatkettu.”

Samaa luemme Jerusaleminkin hävityksestä, jolloin monta merkkiä tapahtui; mutta he eivät sittenkään uskoneet, että tämä heidän perikatoansa ennusti, ennenkuin sen saivat kokea. Ja lyhyesti: hamasta maailman alusta saakka on niin käynyt, että uskottomat eivät koskaan ole uskoneet perikatonsa niin lähellä olevan: he ovat kaikki saaneet sen kokea, ennenkuin tahtoivat sen uskoa, jotta Ps. 55:24 sanat pitäisivät paikkaansa: **Murhamiehet ja pettäjät ei pidä tuleman puoli-ikänsä,** sillä he aina ylpeilevät eivätkä koskaan pelkää. Sen tähden täytyy heidän hetkensä tulla heidän aavistamattansa. Niinpä on tässäkin käyvä: heidän lykätesssänsä viimeistä päivää tuhannen vuotta tuonnetuksi tuleekin se jo ensi yönä. - Nämä ovat ensimmäisiä merkkejä; nyt tahdomme toisiakin katsella.

Ja merkit pitää oleman auringossa. Merkit auringossa ovat, että se menettää valonsa, joka usein on tapahtunut, kuten Matt. 24: 29 sanoo: **Aurinko pimenee.** En tahdo tässä suinkaan liikoja laskea, vaan ajatukseni lausua. Moniaat sanovat auringon sillä tavalla pimenevän, ettei se sen perästä enään koskaan paista, mutta ei niin ole laita, sillä päivän ja yön pitää loppuun asti vaihtelevan, kuten Jumala on luvannut 1 Moos. 8: 22: **Niin kauvan kuin maa seisoo, ei pidä kylväminen ja niittäminen, vilu ja helle, suvi ja talvi, päivä ja yö lakkaaman.** Sen vuoksi pitää tämän merkin päivää ja yötä lopettamatta, kuitenkin ennen viimeistä päivää tapahtuman, koska se on edelläkäypä merkki. Tähän nähden ei se voi muulla tavalla tapahtua, kuin että aurinko kadottaa valonsa, kuten sen tapana on.

Nyt on sellainen merkki auringossa kaik-

kina aikoina aavistanut jotain suurta onnettomuutta sen jälestä seuraavaksi, kuten aikakirjat osoittavat. Onpa meilläkin muutamiin vuosiin ollut niin tiheään auringonpimennyksiä, etten luule ennen niitä niin monta ja niin väleen toinen toisensa perästä seuranneen. Jumala on ollut vaiti, ja mitään erinomaista onnettomuutta ei ole näitä merkkejä seurannut, jonka vuoksi ne on ylönkatsottu ja joutavina pidetty. Sen lisäksi ovat tähteintutkijat meille sanoneet, joka on tosin, että sellaiset tapahtumat ovat seurauksia taivaan luonnollisesta kulusta, ja siten on ylenkatse vielä yltynyt ja suruttomuus lisääntynyt. Mutta siitä huolimatta suuntaa Jumala työtänsä näin: on hiljaa ääneti, sallii meidän olla suruttomia ja kulkee kulkuaan. Olkoon taivaan luonnollisen liikunnon laita kuinka tahansa, ovat sellaiset merkit kuitenkin aina vihan enteitä, joita varmasti joku onnettomuus seuraa perässä. Pitäisikö Jumalan tehdä toisia aurinkoja, kuuta ja tähtiä tai niistä antaa muita merkkejä, vaikka menneinä aikoina olisikin nähty muutamia sellaisia tapahtuneen.

Taivaan liikkeet ovat ijankaikkisuudessa niin järjestetyt, että ne viimeisen päivän edellä antavat varmoja merkkejä. Pakanat kirjoittavat pyrstötähtienkin syntyvän luonnollisesti, mutta Jumala ei luo yhtäkään semmoista joka ei ennustaisi jotain varmaa onnettomuutta. Onpa tuo sokea johdattaja Aristoteleskin kirjoittanut oman kirjansa taivaan merkeistä, jotka hän pitää kaikki luonnollisina väittäen niiden ei mitään merkkejä olevankaan. Hänen jälkiään astuvat meidän oppineemme ja yksi houkkio tekee houkkioita maailman täyteen. Mutta sinun täytyy tietää, että kun jotain eriskummallista taivaalla tapahtuu, se totisesti on pidettävä Jumalan vihan merkinä.

Ja kuussa. Tämä merkki on kuten Matt. 24: 29 sanoo: **että kuu ei anna valoansa, se**

on, **se menettää valonsa.** Tästä merkistä on sanottava samaa kuin auringonkin merkistä, olkoon se niin luonnollinen kuin onkin; ja tämäkin merkki on muutamana vuotena useita kertoja nähty tapahtuvan. On kuitenkin joku aika takaperin tuskin yhtäkään vuotta ollut, jolloin ei olisi joko auringon tai kuun pimennemistä sattunut, joskus molemmat samana vuonna, joskus toinen kaksi kertaa. Elleivät nämä ole merkkejä, niin mitkä sitten merkkejä ovat? Olkoon vaan, että entisaikaankin niitä on enemmän tapahtunut, mutta eivät ne kuitenkaan ole olleet niin monia eivätkä sattuneet niin pian toisensa perässä ja toistensa keralla. Kun Jerusalemi piti hävitettämän, olivat jotkut merkeistä ennen paljoa useammin tapahtuneet, mutta kuitenkin olivat ne uusia merkkejä.

Ja tähdissä. Se on, kuten Matt. 24: 29 sanoo: **Tähdet putoavat taivaasta.** Tämä merkki näyttäytyy joka päivä, enkä tiedä, onko se menneinäkin aikoina niin usein tapahtunut. Aristoteles, tuo korkeakoulujen hulluttaja, tekee tästäkin luonnollisen ja mitättömän asian. Mutta lyhykäisesti: evankeliumi on Jumalan sana ja viisaus, se sanoo tähtien putoamisen merkiksi; siinä pysykäämme. Kun siis tähdet putoavat, tai aurinko ja kuu valonsa menettää, niin tiedä sen olevan merkin; ei evankeliumi sinulle valehtele. Mutta kun näinä vuosina niitä niin monia ja tavan takaa tapahtuu, eikä sitenkään mitään erinomaista seuraa, on sinun ajateltava, että juuri näitten, joista Kristus tässä puhuu, täytyy olla viimeisten päivän merkkejä: sillä niitä pitää monenlaisia ja usein tapahtua, jotta ne runsaasti ja usein ennustaisivat tuota suurta päivää. Nyt nämä merkit liikkuvat ja ovat aikaa sitten liikkuneet, mutta niistä ei kukaan ota vaaria. Niinpä olla pitääkin, että he odottavat toisia merkkejä, kuten juutalaiset toista Kristusta.

Ja maassa kansalle ahdistus epäilyksen tähden. Ei ole tämä niin ymmärrettävä, että kaikki kansat tai suurin osa niistä sellaista tulisi kärsimään, sillä sinun tulee se huomata, että tämä on merkki. Eivät kaikki tähdet puutoa taivaasta, vaan ani harvat, ei aurinko koko vuodeksi pimene eikä kuukaudeksikaan, vaan hetkeksi tai kahdeksi, enemmän tai vähemmän. Ei myöskään kuu pimene koko viikoksi tai koko yöksi, vaan kuten aurinkokin hetkeksi tai kahdeksi, jotta se jäisi meille merkiksi, eikä kaikkea muuttaisi ylösalaisin. Eivätpä liioin tule kaikki ihmiset kärsimään tätä ahdistusta ja tuskaa, vaan ainoastaan muutamat harvat, eikä myöskään yhtämittaa, että ne jäisivät merkiksi toisille, jotka niitä katsovat yllön ja lääkärien opettamina sanovat siihen olevan syynä ruumiinrakennuksen ja raskasmielisyyden tai taivaan kiertotähtien tai jonkun muun luonnollisen vaikuttimen. Sillä välin menevät kuitenkin sellaiset julkiset merkit menojaan näitten sokeiden silmäin ohitse, ja tapahtuu, että näkevilla silmillä näemme merkit emmekä niitä sittenkään niiksi tunnusta, juuri kuin kävi juutalaisten Kristuksen kanssa, kuten Matt. 13: 14 kirjoittaa.

Kansalle ahdistus, ei tarkoita ruumiillisita. Sillä, kuten kuulumme, heillä on rahaa ja tavaraa yllin kyllin, niin että syövät ja juovat, rakentavat ja istuttavat, ostavat ja myyvät, kosivat ja naivat, tanssivat ja hypiskelevät ja ovat niin kietoutuneet tähän ajalliseen elämään, kun tahtoisivat täällä ijankaikkisesti pysyä. Minun mielestäni tarkoittaa tämä suurta omaiduntujen vaivaa. Sillä kun evankeliumi on kirottu, jonka yksin pitäisi kaikki omatunnot lohduttaman, ja kun ihmisoppeja on sen sijaan aseteltu, jotka opettavat meitä omilla töillämme synneistämme pääsemään ja taivaan ansaitsemaan, niin tästä seuraa rasi-tettu, ahdistettu ja murheellinen omatunto, jolla ei koskaan mitään lepoa ole, joka mie-

lellään olisi hurskas, tekisi hyvää ja tulisi autuaaksi, vaikeroitsee eikä tiedä mikä neuvoksi. Synti ja omatunto painavat sitä, ja siitä on sillä ahdistus, ja vaikka kuinkakin paljon hän tekee, ei saavuta hän sittenkään mitään lepoa; siitä sitten syntyy hänelle tuska, kun ei tiedä, mitä ja kuinka hänen pitää tehdä. Siitä saavat alkunsa nuo monet pyhät lupaukset ja pyhiinvaellukset, siitä pyhäin palveleminen ja kumarteleminen. Siitä ovat lähteneet nuo monet messujen ja puhdistusten asettamiset, toiset ruoskivat ja rääkkäävät itseänsä, toiset rupeavat munkeiksi, ja jotta vielä enemmän saisivat aikaan, rupeavat Karteusimunkeiksi.

Tämä kaikki on ahdistetun ja hätääntyneen omantunnon työtä ja oikeastaan sitä vaivaa, josta P. Luukas tässä puhuu. Sillä hän käyttää kahta sanaa, jotka merkitsevät jotenkin samaa, kuin jos joku tulisi ensin sellaiseen hätään ja ahdinkoon, jossa olisi liian ahdas; juuri kuin hän heitettäisiin ahtaaseen vankityrmään; sitten tulisi hän murheelliseksi eikä tietäisi, mitä hänen edes pitäisi tekemän ahdingosta päästäkseen; tulisi neuvottomaksi, yrittäisi sitä ja tätä, vaan ei kuitenkaan mikään auttaisi. Sitä sanottaisiin suomeksi sydämen ahdistukseksi y. m. s. Näin käy tällaisten omientuntojen: heidän syntinsä ovat heidät vanginneet ja he oleskelevat ahtaassa omassatunnossa, jossa pakottaa ja ahdistaa ankarasti. Nyt vapautuisivat he kernaasti, mutta silloin alkaa taasen uusi surkeus, niin että joutuvat uudestaan ahdistukseen, kun eivät tiedä mihin ryhtyisivät, koettavat kaikenlaista, mutta ei mikään auta.

Nyt ei joudu tuo jumalattomain suuri joukko tähän surkeuteen, vaan muutamat harvat, ja yleensä ymmärtäväisimmät ja hellätuntoisimmat sielut, hyvät vilpittömät kelpo ihmiset, jotka eivät muutoin kenellekään tee mielellänsä vääryyttä ja elävät kunniallisesti,

mutta tietävät kuitenkin jotain salaista pahaa itsestensä, etupäässä jotain haureutta, joka kalvaa heitä yöt ja päivät, niin etteivät he milloinkaan voi tuntea iloa sydämensä pohjasta. Ja juuri tästä raukasta tulee saalis munkeille ja papeille, silloin on tilaisuus nylkeä, varsinkin jos naisväkeä on käsiin saatu. Silloin saadaan rippiä ja opetusta, synninpäästöä ja johdatusta sekä kuljetaan minne ikään pyhät rippi-isät tahtovat. Kaiken tämän ohessa saavat nuo ihmisparat mennä menojojansa apua löytämättä ja ovat Herran meidän Jumalamme merkkejä viimeisestä päivästä. Näille on evankeliumi elämä ja lohdutus, jota kuitenkin muu joukkosadattelemistaan sadattelee.

Katsos, eihän kukaan voine kieltää, että tämä merkki tällä vuosisadalla erittäin on liikkumassa, niin että monet sen kautta ovat tulleet hulluiksi ja mielettömiksi, kuten myös Gerson kirjoittaa. Ja vaikka muinoin ja kaikkina aikoina on sellaisia ihmisiä löytynyt, niin ei ole tällaista kuitenkaan tapahtunut näin laajalta koko maailmassa eikä näin yleisesti kuin tätä nykyä. Sillä maailman alusta alkaen ei ole mikään ihmisoppi kymmenenneksi osaksi, eipä sadanneksikaan niin avaralta ja hirmuisesti hallinnut eikä niin monta omaatuntoa rääkännyt ja murhannut, kuin paavin ja hänen nuorten pappiensa ja munkkiensa oppi. Sillä semmoinen sydämenahdistus saa alkunsa ennen kaikkea ripitysmääräyksistä, joka ei koskaan ennen ole näin käsketty eikä näin ankarasti vaadittu. Senpä tähden ei sekään ennen kuin nyt vasta ole ollut viimeisen päivän merkki. Näitten täytyy kaikkien olla suuria ja monenmoisia merkkejä, joita kuitenkin toinen suuri joukko ylönkatsoo.

Ja meri ja aallot pitää pauhaaman. Tämän täytyy myrskytuulen kautta tapahtua, sillä kaikki veden pauhina saa tuulesta alkunsa.

Herra siis osoittaa näillä sanoilla, että suuret ja monet myrskytuulet ovat tulevat. Mutta **merellä** älköön tässä ymmärrettäkö ainoastaan valtameriä vaan kaikkia seisovia vesiä, olivatpa ne sitten meriä, järviä tai lampia, sillä P. Raamattu käyttää 1 Moos. 1: 10 sanoja: **Jumala kutsui vetten kokoukset mereksi**, joka vastoin kaikki juoksevat vedet ovat virtoja.

Nyt et sinä saa tässä myöskään ajatella, että samalla kertaa kaikkivedet, virrat, lammet, järvet, meret ja mitä märkää maailmassa on, yht'aikaa kohisisivat tai pauhaisivat. Sehän onkin oleva merkinä, että muutamat meret ja virrat hyökyilevät ja raivoavat ja että se tapahtuu useita kertoja peräkkäin tuon tuostakin. Sillä niinkuin eivät kaikki tähdet putoa eivätkä kaikki ihmiset ole sydämenahdistuksessa, niin eivät myöskään kaikki vedet tohise eikä kaikissa paikoissa myrsky yhtä haavaa raivoa.

Tälle nyt kyllä Hulda-rouva eli pakanallinen viisus korkeakouluissa istuen murtaa suutansa ja sanoo: Etkö ennen tuulia nähnyt tai kuullut veden kohisevan kuin nyt? Opettaahan minun Aristoteleeni, kuinka sellainen luonnollisesti tapahtuu y. m. s. Semmoisten me annamme mennä ja kaakottaa hyvin tietäen, että mokomat viisaat tietysti ylönkatsovat Jumalan sanan ja merkit. Mutta kätke sinä evankeliumi, se opettaa sinua uskomaan, että kaikki suuret myrskyt ja vedenpauhinat ovat merkkejä. Ja vaikkakin sellaisia merkkejä ennen on usein tapahtunut, pitää niiden kuitenkin oleman suuria ja monia viimeisen päivän edellä. Mutta minun luullakseni on meillä ollut noin 10 tai 12 vuoden kuluessa niin kohisevia ja pauhaavia myrskyilmoja tai sellaisista kuultu, lukuun ottamatta sitä, mitä vielä saattaa tapahtua, että tuskin uskon ennen minäkään aikana kuulluksi niin suuria ja monia tuulia ja pauhinoita. Ja onpa vielä sekkin

huomattava, että kun ennen aikaan tällaiset merkit olivat muutamia harvalukuisia ja tapahtuivat yksitellen, niin niitä nyt sattuu joukoittain, usein ja monenlaisia. Meidän aikoinamme nähdään yhtä aikaa auringon- ja kuunpimennyksiä, tähtien putoamisia, ihmisiä sydämen ahdistuksessa, hirmumyrskyjä ja vedenpauhinaa ja muuta, mistä tässä on puhuttu. Tämä kaikki tulee ryhmittäin.

Tämän lisäksi olemme myöskin nähneet useita pyrstötähtiä ja äskettäin on monta ristiä taivaalta pudonnut, vieläpä on sitä paitsi ilmaantunut uusi, kuulumaton ranskantauti eli kuppa. Niinpä niinkin, kuinka monta merkkiä ja ihmettä onkaan nähty muutama vuoteen taivaalla, niinkuin auringoita, kuita, tähtiä, taivaankaaria ja monia muita ihmeellisiä kuvia! Pidä rakkaani, näitä merkkeinä jopa suurinakin merkkeinä, jotka jotain suurta ennustavat. Niistä eivät tähteintutkijat eikä Huldarouva voine sanoa, että ne ovat tulleet luonnon kulusta, sillä ne eivät ole niistä ennen tiedäneet mitään eivätkä niistä meille ennustaneet.

Eipä rohjenne myöskään yksikään tähtitieteilijä sanoa, että taivaan kulku olisi ennustanut sitä kauheata eläintä, jonka muutama vuosi sitten Tibervirta viskasi kuolleena Roomaan. Sillä oli aasinpää, naisen rinta ja vatsa, norsun jalka oikean käden sijassa, kalan suukset säärissä ja lohikäärmeen pää peräosassa j. n. e. Se merkitsi paavikuntaa Jumalan suurena vihana ja rangaistuksena. Sellainen merkkien paljous tietää jotain suurempaa tulevaksi, kuin kaikki järki voi ajatellakaan.

Ja ihmisten maassa pitää nääntymän pelvon ja odottamisen tähden niitä, kuin maan piirin päälle tulevat. Ei näilläkään tarkeiteta tuota suurta jumalattomain joukkoa, jotka Jumalan merkit ylönkatsoo pitäen ne luonnon vaikuttamina, vaan nämä ovat kaik-

kein parhaimpia, hurskaimpia ja etevimpiä henkilöitä, jotka panevat asian sydämellensä ja sitä tutkistelevat. **Nääntyminen** eli kuihtuminen on sama kuin peljätä kuolevansa ihan tuohon paikkaan tahi ainakin hyvin pian, niin että tämä pelko riuduttaa heidät ja tekee voimattomiksi. Mitä he sitten pelkäävät ja odottavat? Kristus sanoo: **niitä, kuin maan piirin päälle tulevat**, se on, viimeistä päivää, hirmuista tuomiota, helvetin tulta, ijankaikkista kuolemaa ja niitten seurauksia. Miksi sitten pelkäävät ja odottavat juuri he sellaista eikä koko maailma, jonka päälle ne tulevat, eikä kukaties ollenkaan heidän päälleen? Siksi, että niiden pitää oleman Jumalan merkkejä, joita koko maailman täytyy ylönkatsoa.

Mutta mitä miehiänsä nämä ovat, sitä en vielä saa sanoa. Luultavasti ne ovat niitä, jotka saavat kamppailla kuoleman ja helvetin ahdistuksessa, josta Tauleerus kirjoittaa. Sillä sen kaltaiset kamppaukset kuluttavat lihan ja veren, jopa luut ja ytimetkin, ja se on itse kuolema, niin ettei sitä kukaan saata kestää, jollei hän saisi Jumalan ihmeellistä tukea. Sellaista ovat maistaneet myöskin monet patriarkat, niinkuin Aabraham, Iisakki, Jaakoppi, Taavetti ja Mooses, mutta maailman lopulla tulee tämä yleisemmäksi. Tämän merkin pitäneet kuitenkin vielä tulla huomattavammaksi, vaikkakin monta sellaista on ollut ja nytkin joka päivä tavataan, josta monet ihmiset vähän tietävät. On henkilöitä, jotka ovat kuoleman hädässä ja kuoleman kanssa kamppailevat, ja ne tuntevat kyllä, mitä koko maan piirin päälle tuleva on, ja he pelkäävät sen heidänkin päälensä tulevan.

Mutta toivoa voimme, että sellaiset ihmiset ovat armon tilassa; sillä Kristus puhuu, kuin tahtoisihan erottaa kaksi asiata: **pelvon** ja peljättävät **kappaleet**, ja tehdä sellaisen jaon, että antaa pelvon näille, mutta maailmal-

le nuo peljättävät kappaleet. Sen vuoksi on luultavaa, että näillä tässä pelvossaan ja ahdistuksessaan on heidän helvettinsä ja kuolemansa jo täällä, mutta maailma taas, joka ei pelkää, täytyy kärsiä kuolemansa ja helvettinsä perästä päin.

Sillä taivaan voimat pitää liikutettaman. Taivaan voimilla ymmärtävät muutamat taivaan enkeleitä. Mutta kun Kristus puhuu merkeistä ja sanoo, että meidän pitää ne näkemän ja niistä tietämän viimeisen päivän olevan tulossa, niin täytyy niiden totisesti olla julkisesti nähtäviä ja ruumiillisilla aistimilla tunnettavia. Sillä niinkuin nekin ihmiset, joilla on ahdistus omassatunnossa ja nääntyvä pelvossa, vaikka kärsivätkin tosin sielussansa, kuitenkin tunnetaan ruumiillisesti sanoistaan ja käytöksestään, niin pitää nämä taivaan voimatkin ulkonaisesti ja ruumiillisesti liikkuman ja tunnetuiksi tuleman.

Mutta Raamattu puhuu **kahdella tavalla** taivaan voimista. Ensiksi merkitsee tämä sanainmuoto taivaan voimia, se on, **voimallisia taivaita**, eli kaikista luoduista voimallisimmat taivaat, kuten 1 Moos. 1: 8 on kirjoitettu: **Jumala kutsui avaruuden taivaaksi**, se on, varustukseksi eli vahvistukseksi, sillä kaikki luontokappaleet taivaan alla saavat johtonsa ja voimansa taivaan valosta, lämmöstä ja liikkeestä. Ja mikä muu olisikaan maailma ilman taivasta, kuin autio ja pimeä erämaa? Samoin sanoo Raamattukin tämän maailman ruhtinaita ja mahtimiehiä **voimiksi** (valloiksi), koska ne hallitsevat ja johdattavat alamaisiaan.

Toiseksi ymmärretään taivaan voimilla **taivaan joukkoa** niinkuin Ps. 33: 6 sanotaan: **Herran sanalla ovat taivaat tehdyt; ja kaikki heidän voimansa** (se on, kaikki niiden joukot) **Hänen suunsa Hengellä.** Ja 1 Moos. 2: 1: **Ja niin taivas ja maa päätettiin,**

ja kaikki heidän voimansa, se on, kaikki niiden joukot. Ja tällä tavalla puhuminen taivaan voimista on Raamatun oikea yleinen tapa. Näistä lauseista käy siis selville, että taivaan ja maan joukolla ja voimilla ymmärretään kaikkea, mitä niissä on: aurinkoa, kuuta ja tähtiä ja kaikkea mitä tuolla ylhäällä löytyy. Maan päällä taasen on ihmisiä, eläimiä, lintuja, kaloja, puita, ruohoja ja palvon muuta sellaista.

Näin nyt pitänee ymmärrettämän molemmat laatuiset taivaan voimat, mutta varsinkin niiden joukot. Ja sitä tahtoo Kristus tässä sanoa, että kaikkien luotujen kappaleiden pitää liikkuman ja oleman sille päivälle merkiksi: aurinko ja kuu pimenemisellensä, tähdet putoamisellensa, kansat sotimisella, ihmiset ahdistuksella ja pelvolla, maa järistyksillensä, vedet myrskyllä ja pauhinalla, ilma rutolla ja myrskyllä, ja samaten taivas joukollansa ja liikkumisillaan.

Mutta mitä taivaan joukon liikunnoilla tarkoitettaneen, sitä en vielä tiedä. Se lienee sentään jotain sellaista kuin tuo tavaton kiertotähtien asento, jonka nyt pitäisi tapahtuman kahden vuoden perästä (1523). Kiertotähdet ovat todellakin etevimpiä taivaan voimista ja joukosta ja niiden ihmeellinen yhtyminen on totisesti jokin merkki maailmalle. Kristus ei nyt sano, että kaikkien taivaan joukkojen tai voimain pitää liikkuman, vaan ainoastaan muutamain. Sillä kuten jo edellä sanottiin, ei pidä kaikkein tähtein putoaman, ei kaikkien ihmisten kärsimän ahdistusta ja pelkoa, ei kaikkien vesien yhtä mittaa kohiseman ja pauhaaman, ei auringon ja kuun joka päivä pimenemän. Vaan koska kaiken tämän pitää olla ainoastaan merkinä, niin täytyy sen tapahtua muutamissa harvoissa ja pienemmissä osissa, jotta ne herättäisivät jotain erityisempää huomiota toisten osien rinnalla, jotka eivät merk-

kiä ole. Senpä vuoksi vahvasti uskon, että taivaallisten joukkojen liikunta on yhtä merkittävä kiertotähtien asema, kuin nyt lähestyväkin, jonka tähtien tutkijat sanovat ennustavan vedenpaisumusta. Suokoon Jumala, että se toisesta viimeistä päivää merkitsi.

Mutta älä anna tässä itseäsi sillä eksyttää, että tähtiasennot tapahtuvat luonnollisesti taivaan kulun mukaan; Kristus sanoo sitä sittenkin merkiksi. Ja on sen vuoksi tarkasti vaarintotettava, ettei se tapahdu yksinänsä, vaan samalla aikaa kuin joukko muitakin samanlaisia merkkejä sattuu. Anna sinä uskottomain epäillä ja ylönkatsoa Jumalan merkkejä sekä sanoa niitä aivan luonnollisiksi tapauksiksi, mutta pysy sinä lujasti evankeliumissa kiinni.

On niitä vielä useampiakin merkkejä, joita toisissa paikoissa selitetään, niinkuin **maanjäritykset, ruttotaudit, kallis aika ja sodat**, Luukk. 17: 20 ja Matt 24: 7, joita myöskin olemme paljon nähneet, vaikka on niitä entisaikoinakin tapahtunut; eivät ne kumminkaan sen vuoksi ole vähemmän luotettavia merkkejä, semminkin kun sattuvat samaan aikaan toisten kanssa. Se täytyy jokaisen tunnustaa, että nykyinen sotimistapa on sellainen, että muinaisaikainen on sen rinnalla lasten leikkinä pidettävä. Se nyt on kaikkein hirmuisimmilleen ja korkeimmilleen kehittänyt saatuaan tykistöt, haarniskat ja sotaaseet. Mutta koska tämän päiväinen evankeliumi ei niistä mitään puhu, annamme ne olla sillä. Mutta, rakkani, pidä kuitenkin niitä merkkeinä, jopa suurinakin merkkeinä, jotka jotain suurta ennustavat; mutta ne ovat jo unhotettuja ja ylönkatsottuja.

Ja silloin heidän pitää näkemän ihmisen Pojan tulevan pilvissä, suurella voimalla ja kunnialla. Varmaan arveletkin tässä voimalla merkittävän enkelien, pyhien ja kaikkein luontokappalten suurta joukkoa, jo-

ka Kristuksen kanssa on tuomiolle tuleva. Sen pidänkin tässä oikeana käsityksenä. Myöskin tulee sillä ymmärtää Kristuksen kunniakasta valtaa ja voimaa, niin että tämä Kristuksen tuleminen on oleva yhtä mahtava, kuin ensimmäinen on ollut alhainen ja vähäpätöinen. Hän ei myöskään sano ainoastaan tulevansa, vaan että **heidän pitää näkemän hänen tulevan.** Onpa hän kerran tullut ruumiillisella syntymällänsäkin, mutta häntä ei kukaan huomannut. Näin tulee hän vieläkin **joka päivä** evankeliuminsa kautta hengellisesti uskovaisten sydämiin, mutta ei sitäkään kukaan näe. Vaan tämä hänen tulemisensa on julkisesti tapahtuva, niin että sitä joka ainoan pitää nähdä, kuten Ilm. kirj. 1: 7 sanoo: **Jokaisen silmän pitää hänet näkemän**, vieläpä niinkin näkemän, ettei hän kukaan muu ole kuin sama ruumiillinen ihminen Kristus ruumiillisessa muodossa, jommoisena hän Maariasta syntyi ja maan päällä vaelsi.

Olisipa hän muuten voinut kyllä sanoa: **Heidän pitää minut näkemän**, mutta se ei olisi selkeätä puhetta hänen ruumiillisesta muodostansa. Mutta nyt sanoo hän: **Heidän pitää näkemän ihmisen Poika**, jolla on selvästi ilmaistu, että tämä **ruumiillinen tulo, ruumiillinen näkeminen, ruumiillinen muoto**, kuitenkin suurella voimassa, suuren enkelien joukon kanssa ja kaikessa kunnialla, hän istuen loistavalla pilvellä ja kaikki pyhät hänen kanssansa. Tästä suuresta päivästä puhuu P. Raamattu paljon, joka kaikki on häneen sovitettu. Olkoon tämä nyt puhuttu **merkeistä**, nyt seuraa **kristittyjen lohdutuksesta sellaisia merkkejä vastaan.**

2.

Mutta koska nämä rupeavat tapahtumaan, niin katsokaat ja nostakaat päanne ylös; sillä teidän lunastuksenne silloin lä-

hestyy. Tässä nyt kaiketi sanonet: Kuka saattaa päänsä nostaa ylös sellaisen vihan ja tuomion edessä? Eikö koko maailmakin kauhistu sitä päivää ja paina päätään vieläkin alemmaksi sekä katso maahan pelvosta ja vapistuksesta? Kuinka pitäisi meidän sitten katsoa ja nostaa päämme ylös, joka ilman epäilystä merkitsisi riemua ja ikävöimistä? Vastaus: Tämä kaikki on sanottu ainoastaan niille kristityille, jotka ovat totisia kristityitä, vaan ei pakanoille eikä juutalaisille. Mutta totiset kristityt saavat kamppailla suuresti synnin ja kaiken pahan vainossa ja kiusauksessa, niin että tämä elämä tulee heille tuskalliseksi ja inhottavaksi. Sen vuoksi he odottavat, ikävöivät ja rukoilevat pelastusta synnistä ja kaikesta pahasta, kuten Isämeidän-rukouksessakin sanotaan: **lähestyköön sinun valtakuntasi, ja päästä meitä pahasta!**

Jos olemme oikeita kristityitä, niin rukoulemmekin juuri tätä täydessä totuudessa sydämen pohjasta. Mutta ellemme sitä rukoile sydämen pohjasta ja totuudesta, niin emme ole oikeita kristityitä. Jos taas sitä oikein rukoulemme, on meidän totisesti niin käyvä, että me näitä merkkejä, olkoot ne kuinka kauhistavia tahansa, riemulla ja ikävöimisellä katselemme, johon Kristus tässä kehoittaa sanoen: **Koska nämät rupeavat tapahtumaan, niin katsokaat.** Hän ei sano: peljästykäät, tai, painakaat päanne alas, sillä, näet, silloin tulee se, jota ikävöiden hartaasti olemme rukoilleet. Jos nyt toden perään tahdomme tulla vapahdetuiksi synnistä, kuolemasta ja helvetistä, niin me tätä tulemista suurimmalla kaiholla odottelemme ja rakkaudella halajamme.

Siksipä sanoo P. Paavalikin 2 Tim. 4: 8: **Herra antaa minulle vanhurskauden kruunun; mutta ei ainoastaan minulle, vaan kaikille, jotka hänen ilmestystänsä rakastavat.** Mitä on hän antava sitten niille, jotka

sitä vihaavat ja kauhistuvat? Epäilemättä ne hänen vihollisinaan saavat helvetin. Ja Tiit. 2: 13: **Me odotamme suuren Jumalan ja meidän lunastajamme Jeesuksen Kristuksen ilmestymistä.** Kristuskin Luuk. 12: 36 sanoo: **Olkaat te ihmisten kaltaiset, jotka heidän Herraansa odottavat häistä palajavan.**

Mutta mitä ne tekevät, jotka pelkäävät eivätkä tahtoisi hänen tulevan ja jotka rukoilevat omaksi vahingokseen: **lähestyköön sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi, ja päästä meitä pahasta?** Eivätkö ne astu Jumalan eteen valehdellen hänelle itseänsä vastaan? Eivätkö nekin vastarintaa tee Jumalan tahdolle, joka juuri tätä päivää vaatii pyhäinsä lunastukseksi? Ahkeroitkaamme siis suuresti, ettei suinkaan meitä tavattaisi vihaamassa ja kammomassa tätä päivää, sillä sellainen kauhu on paha merkki ja omituinen kadotetuille, joiden kovan pään ja paatuneen sydämen sellainen survaus ja peljästyminen musertakoon ja liikkuttakoon, jos edes siitä ottaisivat parantuakseen.

Mutta uskovaisille on hänen tulonsa oleva lohdullinen ja rakas. Tämä päivä on samalla oleva uskovaisille korkein riemu ja vakuutus, ja uskottomille korkein kauhistus ja peljästyminen. Samoinhan tässäkin elämässä evankeliumin totuus on kaikkein suloisinta hyvälle, mutta kaikkein vihattavinta pahoille. Miksi pitäisi uskovaisten peljätä eikä riemuitsemalla riemuita, koska turvaavat Kristukseen ja tämä tuomari tulee juuri heitä lunastaakseen ja heidän puoltansa pitääkseen.

Mutta sinä sanot: niinpä niinkin, tahtoisinhan minäkin riemulla ja ikävällä odottaa ja rakastaa tätä tulemista, jos olisin hurskas ja synnitön. Vastaus: no hyvä, mitä sinua sitten pelko ja pakeneminen auttaa? Ethän sillä pääse vapaaksi synnistä, vaikkapa tuhannenkin vuotta sellaisessa pelvossa eläisit. Kirottut pel-

käyvät sitä ijankaikkisesti, eivätkä kuitenkaan pääse synnistään vapaaksi, niin tämä pelko se vaan lisääkin syntiä ja estää sinut sekä synnittä olemasta että tätä päivää pakenemasta. Tämän pelon pitää poistua ja vanhurskauden ja tämän päivän halajamisen tulee sen sijaan astua. Mutta jos se on totista totta, että sinä mielelläsi tulisit hurskaaksi ja synnittömäksi, niin kiitä Jumalaa, jatka sitä ja pyydä vieläkin synnittömämpi olla; ja suokoon Jumala, että sellainen halu olisi sinussa niin totinen ja suuri, että se sinut kuolettaisi!

Ei kukaan ole paremmin varustettu viimeisen päivän varalle, kuin se, joka halajaa ilman syntiä olla. Jos sinä sellaista halajat, mitä sitten pelkää? Olethan sinä sen kautta yhtä mieltä tämän päivän kanssa. Synnistähän se tulee lunastamaan kaikkia niitä, jotka sitä halajavat, ja olethan sinäkin sitä mieltä, että siitä vapaa tahdot olla. Kiitä Jumalata, pysy ja pitkitä siinä mielessä! Kristus itse sanoo tulemisensa olevan lunastuksen. Mutta varo kuitenkin äläkä petä itseäsi siinä, kun sanot tahdovasi halusta synnitön olla etkä peljätä tätä päivää. Ehkä on sydämesi petollinen ja sinä sentään pelkäätkin sitä, vaikka ei sen vuoksi että mielelläsi olisit synnitön, mutta sen vuoksi, ettet saata hänen edessänsä vapaasti ja surutonna syntiä tehdä. Pidä sinä varalta, ettei valkeus sinussa olisi pimeys. Sillä se sydän, joka vilpittömästi haluaa päästä synnistä vapaaksi, riemuitsee totisesti tästä päivästä, joka hänen halajamisensa on täyttävä. Mutta missä se ei riemua nosta, ei siellä myöskään ole perinpohjaista halua päästä synnistä vapaaksi.

Sen tähden pitää meidän ennen kaikkea poistaa itsestämme vihamielisyys ja kammo tämän päivän tulemista kohtaan ja ahkerasti ajaa takaa että varsin vakavasti halajaisimme synnistä päästä. Jos se on tapahtunut, silloin

saatamme tätä päivää sekä turvallisesti odottaa että myöskin kaikella halulla ja riemulla sitä rukoilla sanoen: **Lähestyköön sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi.** Ja tässä täytyy sinun antaa oman viisautesi ja tuntosi mennä menojaan ja sinun pysyä kiinni Kristuksen lohdullisissa sanoissa ja niihin kokonansa luottaa.

Katsoppas, kuinka voisi hän suloisemmin varoittaa, lohduttaa ja vahvistaa sinua? **Ensiksi** sanoo hän 9 värsyssä: **Mutta koska te kuullette sotia ja kapinoita, niin elkää peljästykö.** Kun hän käskää sinun olla peljästymättä, niin ei hän muuta tahdo, kuin että olisit hyvässä turvassa ja riemulla sellaisia merkkejä tunnustelisit. **Toiseksi** käskää hän sinun iloisesti **katsomaan. Kolmanneksi nostamaan pääsi ylös. Neljänneksi** sanoo hän sen **sinun lunastukseksi.** Mikä sinua lohduttaisi ja vahvistaisi, jolleivät tällaiset sanat? Vai luuletko, että hän sinulle valehtelee ja viettelee väärään uskallukseen? Rakkaani, älä anna sellaisten sanojen olla hukkaan lausuttuja; kiitä Jumalaa ja luota niihin; muutoin ei ole mitään neuvua eikä lohdutusta sinulla enään jäljellä, jos nämä sanat tuulen annat viedä. Eivät ne ole sinun kadotukseksi vaan lunastukseksi, sanoo Kristus lohdullisesti, ja sinäkö tahtoisit ne itsellesi kääntää takaperin ja sanoa, etteivät ne muka olisi sinun lunastukseksi vaan kadotukseksi, ja pakenisit siten omaa autuuttasi. Ethän silloin voisi tervehtää, kun Jumala sinut tapaa, etkä kiittää, kun hän sinua tervehtää.

Hän on epäilemättä sanonut nämä sanat lohdutukseksi ja virkistykseksi heikkosydämisille, jotka, vaikkakin ovat hurskaita ja viimeiselle päivälle vahvistuneita, liian suuressa pelvossa, ovat ahdistuksessa, eivätkä sen vuoksi tätä tulemista sydämestänsä halaja, jommoisia erittäinkin maailman lopussa on löytyvä. Sen tähden sanoo hän sen heidän lunastukseksi-

sa. Sillä maailman lopulla, kun synnit saavuttavat kaikkein hirmuisimman ylivallan, ja synnin keralla toinen osa, synninrangaistus ruttotauteineen, sotineen ja kalliine aikoineen myös vallan anastaa, silloin tarvitsevat uskovaiset vahvaa rohkeutta ja luottamusta noita molempia, syntein onnettomuutta ja syntein rangaistusta vastaan. Sen vuoksi käyttää hän tässä suloisinta sanaa: **lunastus**, joka kaikki sydämet halusta kuuntelevat. Mitä on lunastus? Kukapa ei tahtois halusta lunastettu olla? Kenellä olisi halua jäädä niin kolkkoon tilaan kuin syntiin ja synnin rangaistuksiin? Kukapa ei toivottaisi syystäkin loppua tämmöiselle surkeudelle, tämmöiselle sielujen vaaralle ja tämmöiselle ihmisten turmiolle, semminkin kun Kristus näin suloisesti kehoittelee, houkuttelee ja lohduttaa?

Nuo turmiolliset houresaarnaajat ovat kaikki rangaistavat; ne saarnallansa salaavat sydämiltä nämä Kristuksen sanat ja kääntävät uskon niistä pois; ne tahtovat paljaalla peljättämällä tehdä ihmiset hurskaiksi ja sitten, että ihmiset omilla hyvillä töillensä ja syntiensä sovittamisella valmistautuisivat tälle päivälle. Siinä täytyy paljaan epätoivon, pelvon ja kauhistuksen pysyä ja kasvaa ja sen ohessa myöskin vihan, inhon ja kammon tätä Kristuksen tulemistä kohtaan. Se on: rakentaa vihaa ihmisten sydämissä Jumalata vastaan. He eivät, näet, opeta Kristuksesta kenellekään minkään muunlaista kuvaa, kuin että hän muka olisi ainoastaan ankara tuomari, jota omilla töillä pitää lepytellä ja sovitella; eivätkä näe hänessä lunastajaa, joksi hän kuitenkin itsensä tässä sanoo ja tarjoutuu ja jota vahvassa uskossa on odottaminen, että hän sulasta armosta meidät lunastaisi synnistä ja kaikesta pahasta.

Katsos, näin aina käypi; kun evankeliumia ei oikein saarnata vaan käskyillä ja uh-

kauksilla sydämiä ahdistellaan; niin heidät ajetaan vaan kauvemmaksiksi Jumalasta ja Jumala tehdään heille vastenmieliseksi. Kyllähän peljättää tulee, mutta ainoastansa uppiniskaisia ja paatuneita; sen jälkeen tulee sitten taas lohduttaa ja vahvistaa, kun pelko ja vapistus on heidän käsittänyt.

Kaikesta tästä me näemme, kuinka vähän niitä ihmisiä on, jotka oikein rukoilevat Isämeidänsä, vaikka sitä koko maailmassa lukemattomia kertoja ja lakkaamatta rukoillaan. Sillä sangen harvat ovat ne, jotka eivät mitään mieluummin soisi, kuin ettei tämä päivä sinä ilmoisna ikänä tulisi. Tämähän ei mitään muuta ole, kuin ettei Jumalan valtakunta lähestyisi. Näiden sydän rukoilee siis toisin kuin heidän suunsa, ja Jumala tuomitsee sydämen jälkeen, mutta he suun jälkeen. Sen vuoksi asettelevat ja pitävät paljon rukouksia, lopottelevat koko maailman kaikki kirkot täyteen ja pitävät kaikkea sitä rukoilemisena, vaikka sydämen pohjasta ei muuta kuulu kuin: **älköön sinun valtakuntasi lähestykö**, tahi, älköön vielä lähestykö. Sanoppas minulle, eikö tämmöinen rukous ole oikeata Jumalan pilkkaamista ja semmoinen rukous, josta Ps. 109: 7 sanoo: **Hänen rukouksensa olkoon synti**. Kuitenkin kulutetaan nyt kaiken maailman rahat ja tavarat siihen, että sellaisella pilkalla kaikki nurkat ja loukot täytettäisiin, jota he sitten jumalanpalvelukseksi sanovat.

Älköön kuitenkaan se epäilkö, joka tuntee tämmöisen pelvon sydämessään, vaan käyttäköön sitä taidolla. Mutta taidolla se taas sitä käyttää, joka sellaisen pelvon pitää pakotuksena ja kehoituksena rukoilemaan itsellensä armoa, joka hänestä pelvon poistaisi ja antaisi hänen ruveta haluamaan ja ikävöimään tätä päivää. Sillä Kristus on luvannut, että **jokainen, joka anoo, hän saa**, Matt. 7: 8. Senpätähden ovatkin sellaiset pelvonalaiset ihmiset

lähempänä autuuttaan, kuin suruttomat ja jäykkämieliset lurjukset, jotka tätä päivää eivät pelkää eivätkä siitä iloitse. Sillä vaikka heillä ei vielä ole halua eikä ikävätä tätä päivää kohtaan, tuntevat he kuitenkin jotain pakotusta, joka kehoittaa heitä rukoilemaan tätä halua ja ikävätä.

Mutta se käyttää pelkonsa taitamattomasti, joka sitä vaan enentää ja siinä pysyy, ikäänkuin tahtoisit siten päästä synnistä puhtaaksi; mutta siitä ei mitään tule. Sillä ei pelko, joka **pitää ajettaman pois**, kuten P. Johannes 1 Epist. 4: 18 sanoo, vaan rakkaus, joka pysymän pitää kuten P. Paavali 1 Kor. 13: 8 sanoo, pyyhkii P. Pietarin sanain mukaan pois kaiken synnin ja se ainoastaan on sinä päivänä kestävä. Mutta pelko ajakoon meitä etsimään sellaista rakkautta ja sitä Jumalalta rukoilemaan. Sillä ellei pelko poistu, on se jäljellä Jumalan tahtoa vastustamassa ja sinun omaakin lunastustasi vastaan, ja se on sitten synti Pyhää Henkeä vastaan. Ei ole kuitenkaan tarpeellista olla kokonaan pelvosta vapaa, sillä luontomme pysyy aina meissä, ja se on heikko eikä saata kuoleman ja tuomion pelvotta olla; mutta sittenkin pitää Hengen olla ylempänä, kuten Kristus sanoo Matt. 26: 41: **Henki tosin on altis, mutta liha on heikko.**

Ja hän sanoi heille vertauksen: katso-kaat fiikunapuuta ja kaikkia puita; koska ne jo puhkeavat, niin te näette ja itse teistänne ymmärrätte, että suvi on jo läsnä. Niin myös te, koska te näette nämät tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on läsnä. Paljaita lohdullisia sanoja ovat nämä. Ei hän ota mitään vertausta syksystä eikä talvesta, jolloin kaikki puut paljastuvat ja kolkko aika alkaa, vaan **keväästä ja suvesta**, joka on hauska, hupaisa aika, jolloin kaikki eloisa luonto virkistyy ja iloitsee. Tällä opet-

taa hän kylläkin selvästi, että meidän pitäisi viimeistä päivää odottaa ja sen tulemisesta itseämme lohduttaa sellaisella ilolla ja halulla, jolla kaikki luontokappaleetkin iloitsevat keväästä ja suvesta. Mitä merkitsisi tämä vertaus muuta, ellei hän sillä tätä tahtoisi meille opettaa? Kyllä hän olisi jonkun muunkin keksinyt, joka ei olisi sisältänyt niin paljoa iloa ja riemua.

Tämän lisäksi ei hän sano: helvetinne ja kadotuksenne on läsnä, vaan: **Jumalan valtakunta on läsnä.** Mitä muuta Jumalan valtakunnan lähellä oleminen merkitsee kuin että: **lunastuksenne on läsnä.**

Mehän itse olemme Jumalan valtakunta, kuten hän Luukk. 17: 21 sanoo: **Katso, Jumalan valtakunta on teidän keskellänne.** Se lähestyy siis silloin kun me tykkänänsä lunastetaan synnistä ja kaikesta pahasta. Sillä tässä elämässä alkaa se Hengessä; mutta koska meidän vielä täytyy taistella synnin kanssa, kärsiä paljon pahaa, jota paitsi vielä kuolema on edessämme, niin ei Jumalan valtakunta ole vielä meillä täydellisenä. Mutta kun nyt synti ja kuolema ja kaikki paha meistä otetaan pois, silloin se on täydellisenä. Viimeinen päivä on sen tekevä, eikä se tässä elämässä tapahdu.

Tarkastele sentähden, ihmiskulta, elämästäsi ja tutkistele sydäntäsi, mikä mieli siinä vallitsee tätä päivää kohtaan. Älä luota hyvään elämäsi, se tulee sinulle pian häpeäksi, vaan ajattele, kuinka uskosi vahvistuisi, niin ettet kirottujen ja häijyjen ihmisten kanssa kauhistuisi tätä päivää, vaan sitä ikävöitsisit lunastuksenasin ja Jumalan valtakuntana sinussa, niin että kun kuulet sitä mainittavan tai sitä ajattelet, sydämesi hypähtelisi ilosta ja hartaasti sitä odottaisi. Ellet sinä tähän suuntaan ohjaa, älä muutoin ajattelekkaan kestäväsi, vaikkapa tekisit kaikkienkin pyhäin työt.

Totisesti sanon minä teille: ei tämän sukukunnan pidä suinkaan hukkuman siihen asti, kuin nämät kaikki tapahtuvat. Taivas ja maa on hukkuva, vaan minun sanani ei pidä ikänä hukkaantumana. Miksi tekee Herra sanansa niin lujaksi ja kalliiksi ja vahvistaa sen niin ylen määrin vankaksi vertauksilla, valalla ja sen sukukunnan tuntomerkillä, joka tämän ohessa on pysyvä, vaikkakin taivas ja maa on hukkuva? Se tapahtuu kaikki sen vuoksi, että koko maailma, kuten edellä jo on sanottu, elää niin suruttomana ja näkevillä silmillä niin ylönkatsoo merkit, ettei totisesti mitään Jumalan sanoja ole niin kokonansa ylönkatsottu kuin näitä, joilla hän viimeistä päivää julistaa ja osoittaa. Koko maailma ei pidä näitä merkkejä minkään arvoisina, ja vaikka he niitä näkevät, ei heidän kuitenkaan pidä niitä uskomana, niin että melkein valitutkin saattaisivat epäillä näitä Jumalan sanoja ja merkkejä. Niin muodoin tulisi tämä päivä juuri silloin, jolloin maailma ei ole ollut koskaan niin suruton ja pitää sen silmänräpäyksessä syöksähtävän heidän päälensä heidän suurimmassa suruttomuudessaan, niinkuin P. Paavali edellä kerrotuista sanoista nähdään.

Senpä tähden tahtookin Kristus, meitä vakuuttaa ja herättää meitä merkkien tapahtuessa odottamaan totisella varmuudella sitä päivää. **Ja vaikkakin merkit olisivat epävarmoja, ei ole niistä sittenkään mitään vaaraa niille, jotka niitä varmoina pitävät, mutta vaarallista on se niille, jotka niitä ylönkatsovat.** Pysykäämme siis kiinni tietysissä tosiasioissa ja pitäkäämme puheena olevat merkit totisina, ettemme hengettömien kanssa harhaan juoksisi. **Jos merkeissä erehdymme, niin eipä meitä siinä mikään paha ole kohdannut, mutta jos he erehtyvät, niin he raukat erehtyvät ijankaikkisesti.**

Tässä mainitulla **sukukunnalla** tarkoittaa hän juutalaisia, ja tämän lauseen mukaan siis ilmeisesti on valhetta se yleinen puhe, että muka juutalaiset tulisivat kaikki kristityiksi, jota väitettä koetetaan vahvistaa Joh. 10 l:n 16 värsyllä: **Ja pitää oleman yksi lammashuone, ja yksi paimen.** Se on sillä tavalla täytetty, ei että juutalaiset olisivat tulleet pakanain tykö vaan pakanat juutalaisten tykö, ja ovatkin ne kristityiksi tulleet apostolien aikana. Sen P. Augustiinuskinkin monta kertaa selittää, ja Kristuksen omat sanat Joh. 10: 16 ilmoittavat: **Minulla on myös muita lampaita, jotka eivät ole tässä lammashuoneessa; ne pitää minun myös tänne saattaman, ja he saavat kuulla minun ääneni; ja pitää oleman yksi lammashuone ja yksi paimen.** Tästä näet selvästi, että hän puhuu pakanoista, jotka tulivat juutalaiseen lammashuoneeseen. Siis on se lause jo aikaa sitten täytetty. Mutta tässä sanoo hän: **ei tämän sukukunnan pidä suinkaan hukkuman siihen asti, kuin nämät kaikki tapahtuvat.** Se on: Juutalaisten, jotka Kristuksen naulitsivat ristiin, täytyy pysyä tuntomerkinä, ja vaikka heistä jo monikin kääntyy, on kuitenkin suurin osa tätä sukukuntaa ja sen luonteenlaatu muuttumattomana pysyvä. *(Lutheeruksen käsitys Juutalaisten lopullisesta kääntymisestä horjui. Vertaa Tapanin päivän saaman loppupuolta.)

Ovatpa moniaat silläkin päätään vaivanneet, **kuinka taivaan ja maan pitää hukkuman.** He ottavat sokean pakanan Aristoteleen avukseen, ja hänen täytyy selittää heille Kristuksen sanat. He sitten hänen perässään sanovat, ettei muka taivas ja maa ole hukkuva olemuksensa suhteen vaan ulkomuotoonsa katsoen. Kylläpä paljon tietävät, mitä puhelevat. Jos he asian niin käsittäisivät, että taivas ja maa joksikin tulisi, niin ehkä se olisi totta, mutta anna sokeain mennä menojaan. Tiedä sinä, että samoin kuin meidän ruumiimme

olemuksensa puolesta muuttuvat ja kuitenkin olemuksensa puolesta uudestaan samoiksi tulevat, samoin pitää taivaan ja maan viimeisenä päivänä alkuaineineen ja kaikkineen, mitä siinä on, tulessa sulaman ja tomuksi tuleman ja sen mukana kaikkein ihmisten ruumiiden, niin ettei missään ole mitään muuta olevan kuin paljasta tulta. Heti sen perästä kaikki tyyni uudestaan luodaan mitä kauniimasti, niin että ruumiimme paistavat kirkkaasti kuin aurinko ja aurinko taas seitsemän kertaa kirkkaammasti kuin nyt. Tästä puhutaan 2 Piet. 3: 10, 13: **Herran päivä on tuleva niinkuin varas yöllä, ja silloin taivaat suurella pauhinalla menevät pois, mutta elementit pitää palavuudesta sulaman ja maa ja rakennukset jotka hänessä ovat, pitää palaman ylös. Mutta me odotamme uusia taivaita ja uutta maata hänen lupauksensa jälkeen, joissa vanhurskaus asuu.**

Niin todistaa P. Paavalikin 1 Kor. 3: 13 viimeisen päivän tuleessa ilmestyvän. Ja Jesaias 30: 26, ja samoin 65: 17 sanoo: **Ja kuun valo on oleva kuin auringon paiste, ja auringon paiste on oleva seitsemättä kirkkaampi kuin nyt: koska Herra sitoo kansansa vamman, ja parantaa ne haavat, jotka hän lyönyt on. Katso minä luon uuden taivaan ja uuden maan, eikä entisiä pidä muistettaman eikä mieleen johdettaman. Vaan iloitkaat ja riemuitkaat ijankaikkisesti niissä jotka minä luon.** Siis pitää niitten hukkuman ei ainoastaan muotonsa vaan myöskin olemuksensa puolesta, jos muutoin sanot sitä olemuksensa puolesta hukkimiseksi, että jokin tulee tuhaksi, niin ettei sitä enään voida nähdä eikä löytää, samoin kuin poltetut ruumiit tulevat tuhaksi ja juuri kuin olemattomiksi.

Mutta missä silloin sielumme ovat, kun kaikki luomakunnan paikat ovat paljaana tu-

lena eikä ole mitään pohjaa eikä paikkaa? Vastaus: rakkaani, sano minulle, missä ne nyt ovat, tai missä ne ovat nukkuessamme, koska eivät silloin siitä mitään tiedä, mitä ulkonaiselle ruumiillemme ja kaikille ruumiillisille luontokappaleille tapahtuu. Etkö luule Jumalan voivan säilyttää sielujamme niin kädessänsä, etteivät ne edes huomaakaan, kuinka taivas ja maa tuhaksi muuttuu? Vai arveletko hänen tarvitsevan siihen luonnollista karjakartanoa, kuten paimen lampaillensa? Siinä on kylläksi, että tiedät niiden olevan Jumalan käsissä eikä minkään luodun helmassa tai huostassa. Älä ole huolissasi, vaikka et tiedäkkään, kuinka tämä tapahtuu. Etpähän ole vielä sitäkään saanut käsitettyksi, kuinka nukkuminen ja herääminen sinussa tapahtuu, etkä koskaan voi tietää, kuinka lähellä nukkuminen tai valvominen sinua on, joiden kanssa sinä kuitenkin joka päivä olet tekemisissä. Kuinka tahtoisit sitten tämän ymmärtää? Se kuuluu: Luukk. 23: 46: **Isä, sinun käsiis minä annan henkeni.** Siinä se on pysyväkin. Sillä välin tulee taivas ja maa uudeksi ja ruumiimme, jotka uudestaan eläviksi tulevat ijankaikkiseen autuuteen, Amen! Jos tietäisimme, kuinka sielumme säilytetään, niin ei uskolla mitään tehtäisi. Mutta kun me täältä lähdemme emmekä tiedä minne tie viepi, vaan uskomme sen Jumalalle ja hänen käsiinsä, niin annamme uskon olla arvossaan.

3.

Lopuksi tulee meidän myöskin vähän tutkistella tämän evankeliumin hengellistä merkitystä. Aurinko on Kristus, kuu on seurakunta, tähdet ovat kristityitä, taivaan voimat ovat pääpappeja eli kiertotähtiä seurakunnassa. Nyt osoittavat luonnolliset merkit totisesti, mitenkä jo sangen kauvan on käynyt ja on käypä kristikunnassa, sillä merkit muodostuvat sen mukaan, kuin synty ansaitsee, ne uhkaavat ja

osoittavat synnin rangaistusta.

Kun **aurinko** menettää valonsa, merkitsee se aivan epäilemättä, ettei Kristus valaise kristikuntaa, se on: evankeliumia ei saarnata ja usko sammuu, niin ettei siellä enään mitään oikeata Jumalanpalvelusta ole. Se tapahtuu ja on tapahtunut ihmisten opin ja töiden kautta. Paavi nyt istuu Kristuksen sijasta seurakunnassa ja paistaa kuin sonta lyhdystä piispointensa, pappeinensa, munkkeinensa. He juuri ovat meiltä pimittäneet auringon ja toisen jumalanpalveluksen sijaan asettelleet epäjumalan ja narrinpalvelukset, joihin kuuluu ajellut päälaet, kauhtanat, vaatetukset, pillitykset, laulut, kilinät ja kalinat y. m. s. Voi pimeyttä, voi pimeyttä!

Siitä täytyy olla seurauksena, ettei **kuukaan** anna mitään valoa; se on: kun usko sammuu, täytyy rakkaudenkin lakastua, niin ettei enään nähdä mitään kristillisiä rakkauden töitä eikä mitään esimerkkiä löydetä, kuinka toinen toista palvelee; kansaa sitä vaan vietellään epäjumalisiin narrintöihin, kustantamaan messuja, valvojaisia, alttareita, kappaleita, kalkkeja, kelloja ja muita hulluuksia. Voi pimeyttä toisenkin kerran!

Tähtien putoamiset merkitsevät mielestäni sitä, että kun ihminen on kastettu ja tullut kristityksi, hänestä sitten tulee messupappi tai munkki. Uskokoon minua, joka tahtoo, joka ei tahdo, olkoon uskomatta, mutta minä tiedän mitä sanon. En sano, että he kaikki hukuvat; Jumala kyllä voi tulessakin varjella, kenen hän tahtoo. Mutta sen minä sanon, joka messupapiksi tai munkiksi rupeaa siinä tarkoituksessa, että hän pääsisi muita autuaallisempaan säätyyn, hän astuu kristillisestä uskosta uskottomuuteen. Sillä tähtien putoamiset eivät merkitse törkeitä syntiinlankeemuksia, niinkuin murhaa, huoruutta, varkautta, vaan uskosta pois lankeemista. Ja ellei Juma-

la erityistä ihmettä tee, niin ovat messupapit ja munkit totisesti säätynsä tähden semmoisia luopioita ja uskonkieltäneitä kristityitä, ettei pahempaa kansaa maa päällään kannaa.

Turkkilaiset eivät myöskään ole kristityitä, mutta ovat kahdessa kohden näitä paremmat. **Ensiksi** siinä, etteivät koskaan ole olleet kristityitä eli tähtiä eivätkä siis ole voineet uskosta langetakkaan pois. **Toiseksi** ne eivät myöskään tee mitään syntiä sakramenttein nojalla. Mutta tämä kansa tekee messusta uhrin ja hyvän työn, tekee sitä joka päivä ja lukemattomia kertoja, vaikka se on kaikkein hirmuisinta vääristelyä, jonka päällä aurinko paistaa. Lyhyesti: joka töillä ja hengellisellä säädyllä tahtoo hurskaaksi ja autuaaksi tulla, hän poikkeaa uskosta ja putoaa taivaasta, sillä ainoastansa Kristuksen veri voi meitä tehdä hurskaiksi ja autuaiksi. Kun sinä siis näet jonkun tähden putoavan taivaasta, niin tiedä sen merkitsevän rupeamista messupapiksi, munkiksi tai nunnaksi.

Mutta **ihmisten näännyttäminen pelvon tähden** merkitsee näiden paavilaisten pyhien ja pudonneitten tähtien tuskaa ja ahdistusta; sillä he toimittavat suuria asioita, eikä heidän omallatunnollaan kuitenkaan ole koskaan mitään rauhaa, jonka vuoksi Raamattu joka paikassa sanoo heidän puuhaansa **tuskaksi** ja **työksi**.

Myrskytuulet ja **meren ja aaltojen pauhinat** ovat maalliset säädyt, ylimmät ja alimmat. Silloin ei ole yksikään ruhtinas, ei yksikään maakunta yhtä mieltä toisensa kanssa, ei ole mitään keskinäistä uskollisuutta eikä luotamusta, vaan jokainen katsoo omaansa. Siitä syystä ei löydykään mitään rangaistusta, ei mitään kuritusta, ei mitään pelkoa maan päällä, vaan koko maailma mellastaa vapaasti ylönsyömisessä ja juopumisessa, haureudessa ja kaikissa himoissa ja paheissa, niin että ko-

hisee ja pauhaa.

Taivaan voimat ovat meidän kiertotäh-
temme, hengelliset keikarimme ja hirmuval-
tiaamme, paavi, piispat ja niiden toverit kor-
keakoulut, jotka ovat niin syvälle piintyneet
maalliseen hallitukseen, tavaroihin, kunniaan
ja hekumaan ja vaipuneet sellaiseen surutto-
muuteen, etteivät luule olevansaakaan kierto-
tähtiä, se on *errones* eli harhailevia, sillä
kreikkalainen sana **planeeti** (kiertotähti) mer-
kitsee **eksyväistä**, jolla ei ole mitään oikeata
tietä, vaan kulkee nyt sinne, nyt molemmille
puolille, kuten kiertotähdet taivaalla tekevät.
Tämän saattaisi suomalaisella sananlaskulla
selittää: **oma järki, oma verkko**, se on: hen-
gellinen hengetön hallitus on paljaita kierto-
tähtiä. Nyt alkaa evankeliumin valo paistaa ja
näyttää heille heidän hyveensä sekä valaisee
heidän oikean karvansa, että he ovat oppimat-
tomia puujumalia ja sielunviettelijöitä. Siitä
he sitten julmistuvat, muuttavat kulkunsa ja
tekevät jonkun oudon kiertotähtien asennon,
kokoontuvat yhteen ja tahtovat sitä paavin
käskykirjoilla ja papereilla puollustella ja uh-
kaavat suurella synnintulvalla. Mutta se ei voi
eikä ole heitä yhtään auttava: koittaa päivä,
jota he eivät vahakynttilän tavoin pistä vakan
alle.

Vertaus viikunapuusta merkitsee minun
mielestäni Raamattua, joka tähän asti on saa-
nut virua penkin alla. Se puhkee nyt ja on saa-
nut lehtiä, se on: sana puhkee näkyviin. Sillä
kahteentoista vuosisataan ei ole Raamattu ei-
vätkä kielet olleet niin tunnettuja kuin nyt. En
ensinkään epäile Raamatun olevan viikuna-
puun, joka helposti voidaan todistaakin. Sillä
viikunalehdet, joilla Aadami ja Eeva peittelivät
itseänsä, merkitsevät totisesti Raamatun
sanoja, joita vanha aadami aina käyttää it-
seään kaunistellakseen. Tämän kirjan pitää
siis tulla esille, sen lehtien pitää viheriöitse-
män, eikä sille mitään taida, vaikka kiertotäh-
det siitä paljokin liikahtelisivat. Mutta suvi on
lähellä, suokoon Jumala, että hedelmätkin
seuraisivat lehtiä. Minä pelkään jäätävän pal-
jaisiin lehtiin, sillä me puhumme paljon oi-
keasta uskosta, mutta emme tee mitään.

Olkoon tässä kylliksi hengellisestä merki-
tyksestä; joka enempiä tahtoo, hän pitääköön
tätä johtona ja alkuna. Mutta kiertotähdet
joukkoinensa eivät kaikesta tästä mitään usko,
että Raamattu totena pysyisikin, joka omistaa
heille suuren suruttomuuden ja ylönkatseen
Jumalan sanaa, töitä ja merkkejä kohtaan.
Amen.